

Hac dosi continuavi adhuc per integrum mensem , & æger erat fere curatus , tunc autem remedium mihi defecit , & erat tempus hyemnale , quo parari non poterat.

Hinc experimentum , quod optime cessit , erat interrumpendum.

Suasi : ut alia interim fumeret remedia , verum quum ei has pilulas amplius dare non potui , renuit omnia.

CAPUT II.

DE HYOSCIAMO.

Habet hæc planta radicem crassam , rugosam , multifidam , foris fuscam , intus albam , constat foliis mol-

mollibus, amplis, lanuginosis, graveolentibus, caules sunt bicubitales, crassi, ramosi, densa lanugine obfiti, flores monopetali, in quinque segmenta obtusa divisi, coloris sublutei, intercurrentibus aliquot venis purpureis &c. crescit circa omnes pagos, & in viis publicis.

Attamen usus ejus internus a plurimis auctoribus prohibetur.

Sunt quædam in dispensatorio compositiones, quas extractum hujus herbæ ingreditur.

Verum adeo parva portio pro dosi semper venit, ut præstare omnino nil possit.

Solum igitur extractum, quid in corpore humano ageret, experiri statui.

Ex planta recenti (sine radice) succum

cum expressum leni igne ad extracti consistentiam inspissavi.

Primum experimentum in cane mediocri institui, ingerendo ei bolum granorum decem hujus extracti.

Nullam prorsus mutationem in cane observavi, cucurrit alacriter, & oblata bono appetitu devoravit.

Tertio die dedi eidem cani grana viginti cum ossa carnis.

Neque inde aliquod symptomatum est.

Sexto die binas drachmas hujus extracti vi ingessi in ejusdem canis ventriculum.

Meticulosus erat per aliquot minuta, dein vero bibit copiosam aquam, & carnes oblatas devoravit.

Post

Post mediam horam languit, oculos tenuit apertos, & pupillam maxime dilatam, eundo titubavit, impegit in obstacula, & fere nihil vidit.

Composuit se se dein ad somnum.

Anxius erat in somno, & scrobiculum cordis sæpius vi introrsum trahebatur.

Post binas horas cœpit vomere omnia ingesta, stando tremuit, eratque debilis.

Postquam ter vomuit, solvebatur quinquies alvus.

Prodierunt fœces liquidæ, subfuscæ, magna copia, & multum fœtentes.

Oculi manserunt immobiles, & pupilla valde dilatata, & visus videbatur fere deletus.

Canis dein iterum cœpit dormire, spasmi circa cordis scrobiculum minuebantur, & sensim cessarunt penitus.

Somnus durabat per quatuor horas, & canis jacuit admodum tranquillus, nec agitabantur membra, ut id paulo ante fieri solebat.

Post somnum oculi erant naturales, canis objecta optime videndo distinguebat, vires bonas habuit, fuit alacer, panem, & carnes magno cum appetitu deglutivit.

Retinui hunc canem per plures septimanas, sanus erat semper, vigil, & agilis.

Videbam ex hoc, parva dosi extractum hyosciami non posse nocere, magna autem copia datum excitare turbas, & anxietates.

Sumsi igitur per octiduum quotidie matutino tempore jejuno ventriculo granum unum.

Ha-

Habui me æque bene, ac alias, sanus fui, nec in visu quidquam mutatum adverti.

Hoc enim symptoma in cane mihi erat suspectum.

Istamen diebus, quibus hoc assumpsi, alvus erat liberior, & appetitus longe major.

Cum per octiduum hoc tentaverim sine ulla noxa, credidi, & illud ægris exhibendum esse.

Verumtamen iis tantum in casibus, ubi reliqua medicamenta, non profecerunt.

Brevi se se obtulit casus sequens.

EXPERIMENTUM I.

FOemina 37. annor., jam ultra sesqui annum diris convulsionibus fere quotidie vexabatur.

Hæ

Hæ autem convulsionēs nequaquam totum corpus occuparunt, verum vagæ erant, & jam pectus, jam venter, jam pedes, jam brachia &c. inde afficiebantur.

Ingentes dolores passa est ægra, vires penitus prostratæ sunt, & appetitus deletus, nec unquam dormire potuit; subinde vomuit copiosam bilem, æruginosam.

Dum convulsionēs ventris inferiora occuparunt, tunc ani sphincter adeo fortiter contrahebatur, ut nullo molimine canula pro clysmate introduci potuerit, & tunc quoque urina fiebat stranguriosa, & aderat perpetuus ac summe dolens alvi tenesmus.

Remedia, & a veteribus, & ab hodiernis commendata, multisque experien-

rientiis contra convulsiones probata, in hac ægra fuerunt sine ulla efficacia.

Solum opium, idque magna dosi, paroxysmos mitigavit, sopivit dolores, nervorumque motus convulsivos tandem compescuit; nec tamen impedivit, ne idem malum brevi iterum rediret, præterea fæces retardavit, alvumque adeo strictam reddidit, ut nec enemata quidquam potuerint educere.

Cognita igitur remedia, cum in hac ægra adhibebantur incassum, dedi Hyosciami extractum.

Sumpsit ægra granum unum tempore matutino, alterum hora ante prandium, & tertium vesperi.

Spatio quatuor dierum advertit appetitum redire, alvum esse liberiolem, neque paroxysmos amplius tanta violentia sævire.

C

Do-

Dosin igitur auxi, & exhibui ter de die duo grana extracti Hyosciami.

Libera dein fuit per septem dies ab omni convulsione, appetit, alvusque prodiit sponte copiosa, pultacea, somnus erat tranquillus, reficiens.

Octavo die leves tantum insultus habuit in ventre, & pedibus; hi autem opio brevi supprimebantur.

Dedi dein novem hujus extracti grana per diem, alvus inde manebat aperta, & appetitus satis bonus.

Continuavi hac dosi per binos menses, & cum nullum advertebatur convulsione signum, tandem ab ulteriori usu destiti.

EXPERIMENTUM II.

Virgo, 24. annor., a quinque septimanis in pede dextro tremorem

con-

convulsivum habuit, ideo nec quiete jacere, nec federe, minus ambulare poterat.

Tentatis jam variis remediis, demum dedi mane, & vesperi granum unum extracti Hyosciami.

Quinto die coepi ter dare quotidie granum unum.

Intra paucos dein dies minuebatur tremor, & spatio trium septimanarum malum hoc penitus evanuit.

Alvum hæc ægra sub usu pilularum quotidie copiosam deposuit, antea autem tantum omni biduo, aut triduo dura scybala magno cum molimine dimisit.

In urina quoque observabatur coloris mutatio, hæc enim semper limpida, aquosa, inodora fuit, & usu pilularum

reddebatur colore naturalis, aut quandoque ex rubro fusca, & tunc secessit ad fundum vasis nubecula crassa, glutinosa.

Quod autem attentionem meretur, est: quod hæc ægra semper media hora post assumtam pilulam, cœperit sentire frigus, & horrorem per totum corpus, oriebantur anxietates, prodiit mador subfrigidus, debilitabatur visus, aderatque sensus incipientis animi deliqui.

Hæc autem symptomata ultra bina triave minuta non durarunt, & tunc ægra iterum bene se habuit, nec amisit vires, & malum in pede minuebatur; ideo hujus remedii usum continuavi, non tamen auxi dosin.

Hac ratione integre curabatur.

EXPERIMENTUM III.

Viro sexagenario majori, qui jam a sesqui anno in utroque pede tendinum subsultus involuntarios patiebatur, & cui nullum remedium adhuc levamen attulit, dedi quoque Hyosciami extractum, augendo sensim dosin, donec per diem assumpsisset grana duodecim.

Mentem inde advertit magis hilarem; verum morbus mansit in eodem statu, licet remedium diu fuerit continuatum.

Notandum autem est, malum hoc a contusione vertebrarum lumborum esse ortum.

Nec unquam mihi spes erat hunc ægrum his pilulis curandi, sed cum tot medicamenta exhibita nil effecerint, volui, & hoc exhibere; contentus, quod viderem, id nullam ei noxam adferre.

EXPERIMENTUM IV.

Virgo, 15. annor., chronica cordis palpitatione multum affligebatur, nec corpus citra anxietatem summam, aut metum suffocationis, aut animi deliquium movere licuit.

Remedia quæcunque exhibita, licet maxime in hoc morbo celebrata, malum potius auxerunt, nec attulerunt levamen.

Dedi igitur granum unum extracti Hyosciami mane, & unum vesperi.

Malum inde brevi mitigatum fuit, & ægra longe liberius potuit corporis motum exercere.

Dedi dein ter de die granum unum hujus medicamenti, & post dies octodecim malum integre filuit.

An-

Ante usum harum pilularum siti indelebili omni tempore matutino ægra vexabatur, cessavit autem fitis, dum quievit cordis palpitatio.

Evanuit quoque nimium frequens urinæ fluxus, etenim hæc ægra antehac fere omni hora copiosam, & limpidissimam urinam misit.

Etiam increvit ciborum appetitus.

Volui aliquoties in hac ægra medicamenti dosin augere, & dare pro qualibet vice grana duo.

Verum ægra hanc quantitatem non tulit, etenim quoties bina grana assumpsit, toties afficiebatur dolore colico, qui autem nec admodum sævus fuit, nec diu duravit.

EXPERIMENTUM V.

VIr, triginta aliquot annorum, ex animi pathemate incidit in melancholiam, hæc sensim increvit, atque tandem in veram maniam transit.

Delebatur appetitus, noctes erant infomnes, aderat fere continuum meticulosum delirium, vires minuebantur, & æger frequentes horrores, rigoresque in spina dorsi sensit, quos conquerebatur, dum lucidum intervallum habuit.

Vena ipsi secta est aliquoties, quum sanguine abundavit, data sunt purgantia, aliaque remedia, nil tamen in melius mutatum fuit.

Imo malum fiebat pertinacius.

Paregorica & opiata, magna quamvis dosi exhibita, nullum adferebant fo-

mnum,

num, noctes inde magis inquietæ reddebantur, mens fiebat anxia, oriebaturque febris.

Conclufi ideo tentare Hyofciamæ extractum.

Exhibui statim ter de die granum unum hujus extracti.

Nox prima jam magis tranquilla fuit, & altero die viguit appetitus.

Tertio die æger jam sex grana afumpfit.

Ceffaverunt tunc horrores rigoresque, qui per fpinam dorfi verſus caput afcenderunt, & ægri metum auxerunt.

Delirium quoque jam tunc mitius fuit, & alvus, antea fegnîs, & duriffima, prodiit libere, pultacea, copiofa binis ternisve vicibus quotidie.

Sexto die dedi novem grana.

Spatio decem dierum jam fere restitutus videbatur hic æger.

Me incio tunc pilularum usum interrupit, & mox morbus iterum pejor erat.

Sensit tunc ipse & fatebatur, quod levamen ingens ex hocce medicamento haberet, atque ideo statim id iterum cœpit assumere.

Ultra tres septimanas continuavit fumendo quotidie quindecim hujus extracti grana.

Bene tunc se habuit, potuit iterum suo officio fungi.

EXPERIMENTUM VI.

Homo, 33. annorum, per plures septimanas sputum ejecit striis sanguineis mixtum, vexabaturque tussi multa titillatoria, & nocte erat anxius.

Mul-

Multum laboris in curando hoc morbo impendi, & videbatur subinde uno die malum minui, altero autem die prior iterum scena ludebatur.

Dedi tunc granum unum mane extracti *Hyosciami*, & unum vesperi.

Nox fuit longe tranquillior, & æger sibi opium datum esse, putavit.

Secundo die jam sputum striatum minuebatur, & nox iterum tranquilla fuit.

Tertio die dedi ter granum unum hujus extracti.

Disparuit tunc omnis sanguis in sputo, prodiit mox materies subflava, bene cocta, & pectus erat multo liberius.

Auxi dein dosim & sexto die exhibui novem grana, mane nimirum tria, tria versus meridiem, & reliqua vesperi.

Hac

Hac dosi per quatuor septimanas continuatum fuit.

Prodibant tunc sputa bene cocta, pectus fiebat liberum, appetitus magnus, alvus quotidie ter, quaterve solvebatur glutinosa, ægri vires bonæ erant.

Et quoniam dein omnis fere tussis aberat, ægerque bene se habuit, ab usu pilularum cessatum est.

EXPERIMENTUM VII.

Nobilis matrona, 47. annorum, incidit ex ira vehementi in haimoptoen.

Venæ sectionibus & remediis variis tunc secundum indicationem adhibitis, sanguinis prodeuntis quidem copia minuebatur, sputum tamen manebat semper multo sanguine tinctum.

Ad-

Adstringentia, opiata, involventia, &c. retinuerunt sputum, cohibuerunt tussim, & pectoris anxietates excitarunt, & febrim, & delirium.

Nec malum levabant: etenim paulo post iterum major sanguinis copia tussi violentissima protrudebatur.

Tentavi Hyosciami extractum, & ter de die dedi granum unum.

Eodem die observabam, sputum minus sanguinis secum habere, & ægra pectus levari sentiebat.

Noctu tamen tussis irrita & defatigans opio debuit mitigari.

Altero die eadem pilularum dosi continuatum fuit. Sputum tum prodiit glutinosum, subflavum, & paucæ tantum striæ, aut puncta sanguinea in eo conspiciebantur.

Ter.

Tertio die dabantur ter bina extracti grana.

Appetitus inde excitabatur, alvus antea segnis & difficilis jam sine ullo molimine soluta est, secessitque per inferiora multum gluten.

Nil amplius sanguinis in sputo, quod copiosum, & bene coctum erat, reperiebatur, & augebantur ægrotantis vires.

Septimo die jam novem grana per diem dedi, sputum ejiciebatur libere, nec ægra amplius sensit eos spasmos, qui ante pilularum usum toties pectus faucesque ita constringerunt, ut suffocatio esset timenda.

Undecimo & duodecimo die advertit ægra semper quadrante horæ post assumtas pilulas oriri levem dolorem

lorem colicum, & tum solvebatur alvus, prodiitque multum gluten, & materies simillima ei, quæ sputis rejiciebatur.

Ægra inde se affici & debilitari conquesta est, unde suasi, ut ab usu harum pilularum per aliquot dies cessaret.

Observavi autem tunc, appetitum diminui, & post paucos dies pectus erat anxium, nec debito tempore prodiit alvus.

Rogavit igitur, ei iterum pilulas exhiberem.

Sumit nunc per tres septimanas quotidie tria grana, & appetit, bene dormit, excretiones rite procedunt, & restaurantur vires.

EXPERIMENTUM VIII.

Homo, 30. annor. ex ira & subito terrore adeo melancholicus

cus & meticulosus fiebat, ut sese absconderit in omni angulo, ut vel muscas volentes timuerit, fugerit.

Erat simul instar muti, nec enim bonis promissis, nec severis verberum minis ex eo verbum elici potuit.

Delebatur appetitus, aberat omnis somnus, vires minuebantur, homo demens, ad nil prorsus aptus, bruto minus rationis habere videbatur.

Venæ sectiones, & tentata plurima remedia malum potius auxerunt.

Nec juvabant animi diversiones, quas olim plurimum amabat, verberum minæ tantam induxerunt pusillam, nimitatem, ut convulsionem, aut aliud malum fuisset timendum.

Dato autem extracto Hyosciami statim secunda nocte cœpit tranquille dor-

dormire, oculi & facies longe fereniores erant.

Intra octiduum metus multum minuebatur, etenim nec amplius cubilis angulos quæsiuit, ut se absconderet, nec fugit hominum consortium, nondum tamen verbulum loquebatur.

Tertia septimana jam cœpit iterum suos labores, qui magnam adtentionem requirebant, apte peragere.

Circa finem mensis ad rogata respondit, solus tamen nemini adhuc loquebatur.

Secundo mense cœpit joculari, loqui, & jam nunc videtur integre restitutus.

In principio ter quotidie dabatur granum unum extracti hyosciami, quarto die dabantur sex grana, sic

D omni

omni tertio vel quarto die augebatur
dosis, donec assumisset quotidie gra-
na viginti.

Sequentes casus doctissimus Domi-
nus *Colin* in nostro nosocomio obser-
vavit, scriptasque dedit morbi hi-
storias.

EXPERIMENTUM IX.

ANna Maria Kaltenekerin 30. an-
nor. acerbis verbis & minis die
secunda Septembris furti accusabatur.

Unde ita turbata fuit, ut in conti-
nuo delirio, circa res terrificas ver-
sante, jacuerit.

Nec ex hoc delirio rediit, licet in-
nocens fuerit declarata, & falsus ac-
cusator petierit delicti veniam.

Un-

Undecima Septembris ad nos delata, ne momentum quietis habebat clamans continuo: se videre dæmonem, negansque se furatam esse, ac inter sagas pertinere: dein toto corpore tremebat, & fugam moliebatur tanta vi, ut plures custodes ipsam in lecto retinere non potuerint: hinc loris illam lecto coërcere coacti fuimus.

Interim pulsus & respiratio mutabantur secundum varia phantasmata, quæ menti apparebant: lingua erat humidissima, oculi erant torvi, iracundi, alvum inscia deponebat in lectum.

Fecimus omnia, quæ artis erant ad 18. Septembris usque, ut miseræ levamen afferremus, verum operam lufimus, & ægra immutata permanfit:

& datis una dosi binis granis opii puri vix brevem somnum illi procurare poteramus, a quo evigilans, pejus se jactabat.

Dedi tunc hyosciami extractum.

Per tres primos dies binas pilulas sumfit, unde ægra pacatior fieri videbatur, dein sumfit tres pilulas de die, nempe unam mane, aliam circa meridiem, & tertiam vespere.

His sensim rediit quies menti.

Sub finem Octobris perfecta sanitate fruens nosocomio valedixit.

Viderat illam illustrissimus Præses undecima Octobris, & alii celeberrimi viri.

EXPERIMENTUM X.

Theresia Liedmayerin, 18. ann. nata, decima sexta Julii ad nos

ve-

venit, plures jam Epilepsiæ paroxysmos passa.

Quoniam menses suos adhuc nunquam habuit, omnem operam impendi ad eos ciendos, qui pro prima vice initio Augusti sat bene fluxerunt, postquam in nosocomio jam octies paroxysmum epilepticum habuisset.

Sperabam tunc, fore, ut fluentibus catameniis ægra ab Epilepsia liberaretur; verum paucis diebus elapsis reversus est dirus morbus, ægram fere omni die impetens, nullis medicamentis leniendus.

Initio mensis Septembris catamenia iterum habuit per tres dies sat copiosa, quorum tempore pluries de die convellebatur.

Sub finem demum Septembris, ita vehementer ad omnem partem corpus in paroxysmo distorquebatur, ut adstantes continuo crederent, mox artus, mox spinam dorsi, ob convulsionum vehementiam frangi debere.

Hinc experiri licuit, quid pilulæ de extracto Hyosciami, quæ priori ægræ adeo salutares erant, in hoc gravissimo casu præstare possent.

Primis diebus tres pilulas assumpsit, verum malum inde parum levabatur, paroxysmi erant æque vehementes, nullum tamen a medicamento malum oriri videbam.

Hinc ter de die binas pilulas dedi, (quælibet pilula habebat pondere granum unum) quibus effectum est ut 20. Octobris nihil de morbo apparuerit.

Con-

Continuavit ægra pilulis uti ad finem Novembris usque, tum optime valens recusavit diutius in nosocomio commorari.

Ab eo tempore pluries ipsam vidi, & 24. Martii adhuc apud me fuit in nosocomio sanissima, gratias adhuc agens pro recuperata sanitate.

Sub usu pilularum aliquoties ob alvum tardiozem purgans dare debui.

EXPERIMENTUM XI.

E Leonora Gallapin, 22. annorum, 18. Augusti ad nos venit catameniiis jam in quartum mensem carens, & magno capitis dolore, & vertigine a binis hebdomadibus affecta.

Ægra aspectu sanissima videbatur, appetebat, alvus omni die sponte dimitte-

batur, fitis non erat præternaturalis, pulsus tamen plenus tangebatur, & omni mane celerior, atque ægra ob vertiginem extra lectum esse non poterat.

Venæ sectionem & alia medicamenta adhibui, quibus menses adhuc sub finem Augusti prodierunt, cum aliquo capitis levamine.

Sperabam ideo ægram brevi sanitati restituendam, verum tertia Septembris circa decimam matutinam incepit paulisper extremis frigere; Incaluit demum primo caput, dein calor descendit ad artuum extremitates usque, tunc incepit cantare, & dum accederet assistens meus, valde clamavit, & strophiole oculos textit, custodem autem, & alias fœminas minime timebat.

Hoc

Hoc duravit circiter per bihorium; dein dormivit per tres horas, valde calens, cum parva, & celeri respiratione, ac tempore somni multum sudavit.

Evigilans ignorabat omnia, quæ ante somnum fecerat.

Sequenti die dum mane aderam, monuit me ipsa, sibi nunc esse, ut præcedenti die, dum paroxysmus inceperat: hinc sollicitè omnia examinavi: nulla parte corporis, ne quidem capite dolebat, respiratio erat bona, pulsus rythmo inæqualis, paulo contractior, oculi erant humidi, facies roseo colore tincta, lingua humida, abdomen vero tensum erat sine minimo dolore.

Post $\frac{1}{2}$ horam jam calebat toto corpore, ac jam viri aspectum metuebat, læta tamen videbatur, ridebat sæpe ac

brevi varias amatorias cantilenas cantavit; demum de diversis rebus sine connexione locuta, incepit dormire. Pulsus erat tunc liber, plenus, celer, aliquando inæqualis, respiratio difficilis, abdomen tunc minime tensum erat, post horam evigilans pulsum habebat naturalem, nec sciebat, quid ante somnum egisset.

Dedi ipsi solventissimum graminis decoctum, quo per 6. dies usa est, quo tempore omni die quandoque semel, aliquando bis paroxysmum habuit.

Caput his paroxysmis multum debilitabatur, & sæpius vertiginosum erat: hinc corticem peruvianum ipsi dedi, cujus unc. ijβ intra quatrimum absumptæ in substantia, ne minimam mutationem effecere:

Cum

Cum viderem, corticem peruvianum nihil efficere, decoctum foliorum aurantium præscripti, quo per octiduum etiam usa est, verum inde nihil mutata fuit.

Dedi dein solita antihysterica cum laudano copioso, & emplastrum aromaticum laudano & oleo menthæ mixtum abdomini applicui, unde paroxysmi minus frequentes facti sunt;

Verum dum ingruebant, diutius durarunt, & ægra finito paroxysmo multo debilior erat, quam post præcedentes, qui frequentiores accidebant.

Continuavi tamen hac methodo ad secundam Novembris usque, sperans, morbum demum cessurum medicamentis, verum vana spes fuit, malum enim vel omni die vel faltem alterno die redibat.

Hinc

Hinc dedi ipsi pilulas de Hyosciami extracto, ut ter de die unam fumeret.

Eo die non habuit paroxysmum, & qui die sequenti accidit lenis erat, & libera fuit usque ad diem octavam Novembris, qua die lenissimus fuit & brevis paroxysmus.

Perrexit ægra eandem dosin fumere per quinque hebdomadas, nec amplius redivit morbi insultus; retinui eam tamen in nosocomio adhuc per longum tempus donec rogaret, ut liceret ipsi discedere, quod facile concessi cum sana, & robusta fuit.

Dedi illi adhuc dosin pilularum, ut subinde fumeret.

Tertia Martii nosocomium accessit optime valens, & ajebat, se ne minimum incommodum ab eo tempore percepisse, quo ex nosocomio discesserat.

EXPERIMENTUM XII.

Regina *Ebrhardtin*, 20. annorum, 27. Aprilis ad nosocomium delata est, dum accessi jam a media hora abdomen continuo valida convulsione agitabatur; videbatur quoque idem in diaphragmate contingere: subito enim pectus valide dilatabatur, costæ ascende-
bant, & citissime iterum collabebantur, accedebat per intervalla vehementissimus singultus, risus sardonius, ægra voce privabatur, ac ablatum potum difficile admodum deglutiebat, pulsus erat plenus, fortis, celer.

Venæ sectionem illico instituendam conclusi; sanguis prodiit consistentia & colore bonus, respiratio paulo est facta levior.

Pro

Pro medicamento dedi emulsum refrigerans cum syrupo diacod., enema emolliens ipsi injectum est, quod per horam retentum reddidit cum facibus coctis; regioni ventriculi scutum stomachicum ex *Empl. diabot. q. f & Laud. pur. & Camph. aa. gr. XV.* applicatum est.

Sub vesperas sensim remiserunt omnia symptomata, & a media nocte ad quintam matutinam sat bene dormivit ægra.

Mane admodum debilis erat, & aiebat sibi videri totum pectus anterius, & epigastrium quasi a verberibus contusum esse. Pulsus erat utcunque inæqualis.

Narravit, se jam a quatrduo nulla cognita causa per vices difficile spirare, angi, nunquam autem talem insultum
pas-

passam esse, qualem die præcedenti videramus; loco emulsi decoctum emolliens tunc assumpsit, ac enema iterum injectum est: diem ac noctem sequentem sat bene transegit.

Trigesima autem Aprilis, dum mane accederem, inveni illam in æque malo statu ac die vigesima septima; febris tamen moderatior videbatur, & facilius deglutiebat: commendavi, ut ipsi sæpius jusculum calidum propinaretur: scutum stomachicum mansit applicatum ventriculo, & ægra decocto emolliente continuavit uti.

Præterea proscribatur mixtura cum uncia una corticis peruviani &c. ut eam, finito paroxysmo intra viginti quatuor horas absumeret.

Nox

Nox fuit inquieta, & prima Maji mane de magna anxietate conquerebatur, ac dicebat sibi præcordia dilacerari.

Jussi enema injici, ac præter mixturam cum cortice peruv. sumpsit decoctum radice salab.

Sequenti nocte paululum dormivit, & circa quartam matutinam paroxysmo iterum correpta est, sed validiori, quam fuerat præcedens.

Circa meridiem cessavit malum; verum ægra valde debilis erat, & novam dosim corticis in extracto incepit sumere.

Noctu iterum fortiolem morbi insultum passa & hinc cum a cortice exacerbati omnia viderem, dedi tertia Maji binas pilulas de extracto Hyosciami ter de die sumendas, & jussi, ut ipsi sæpius jusculum calidum exhiberetur.

Nox

Nox fuit pacatior, & sequenti die paroxysmo leniori correpta fuit: eandem pilularum dosin perrexit sumere.

Alvum sponte habuit, & noctu optime dormivit.

Quævis pilula habuit pondere granum unum.

Quinta Maji sub vespertas insultum mali binarum horarum spatio passa est; verum poterat loqui, & facile juscula deglutiebat, motus quoque convulsivus minor erat.

Redivit irregularis, & levis tantum paroxysmus modo omni die, modo omni alterno die usque ad decimum quintum Maji; ab eo autem tempore nil amplius mali observatum est.

Perrexit adhuc pilulas sumere usque ad finem mensis Maji.

E

Quar-

Quarto Junii vidit illam Illustrissimus Præses optima sanitate gaudentem.

Toto morbi tempore urina semper bene colorata cum enaioremate fundum petente conspiciebatur.

EXPERIMENTUM XIII.

Juliana Gruberin, 27. annorum, venit 14. Junii ad nosocomium.

Dicebat, se jam a quatuor hebdomadis contractione ventriculi, anxia respiratione laborare, ac se a 15. diebus difficillime deglutire.

Dum prima vice illam vidi, scemina tota emaciata erat, ac ita defatigabatur, dum aliqua cochlearia jusculi cum pane assumeret, ut vix binas uncias magna labore potuerit deglutire.

Inspectæ fauces nihil morboſi pro ſe ferebant, pulſus præter inæqualitatem nihil præternaturalis habebat, abdomen & hypocondria erant mollia, alvus omni die vel omni biduo prodibat naturalis, urina erat aquoſa; fitis nulla aderat, inquieta diu noctuque jacebat ægra, parum dormiens.

Antequam ad noſocomium deferretur varia a diverſis hominibus medicamenta aſſumpſerat ſine levamine.

Hinc ſtatim de extracto Hyoſciamî cogitavi, probavi tamen antea per tres dies, quid efficerent uſitata remedia nervina, antihyſterica, ac ſimul totum col- lum cataplaſmate emolliente involvebam.

Verum inde nec minimum levata eſt ægra.

Die decimo octavo Junii datæ sunt ipsi
duæ pilulæ de extracto Hyosciami ter
de die.

Die 19. Junii jam levamen percipiebat,
& die vigesimo secundo deglutitio libera erat.

Subinde tamen recurrebat levis deglutitio
difficultas, ac ventriculus spasmus constringebatur.

A die vigesima tertia Junii purgabatur
quotidie ter quaterve usque ad secundam
Julii, & optima tunc fruebatur sanitate.

Per plures adhuc dies in nosocomio
retenta nil conquerebatur, hinc perfecte
sana dimittebatur.

Sunt adhuc multi variis nervorum
morbis laborantes, quibus has pilulas
cum effectu exhibeo; verum cum abso-

lu-

luta nondum fit curatio alia occasione eorum historias referam.

CAPUT III.

DE ACONITO.

Aconitum alias dicitur *napellus* flore cæruleo, cucullato &c. est aconitum *linei* foliorum laciniis linearibus, superne latioribus, linea exaratis, *spec. plant. pag. 532.*

Planta hæc inter summa venena hucusque recensetur.

Attamen celeb. *linæus* vidit in parte sueciæ septentrionali folia hujus herbæ, pauca pinguedine cocta, impune comedi a muliere, marito, duobus liberis & alia vetula. *Flora lapon. pag. 179.*

In hortis plerumque culta fuit, ut ornamento esset.